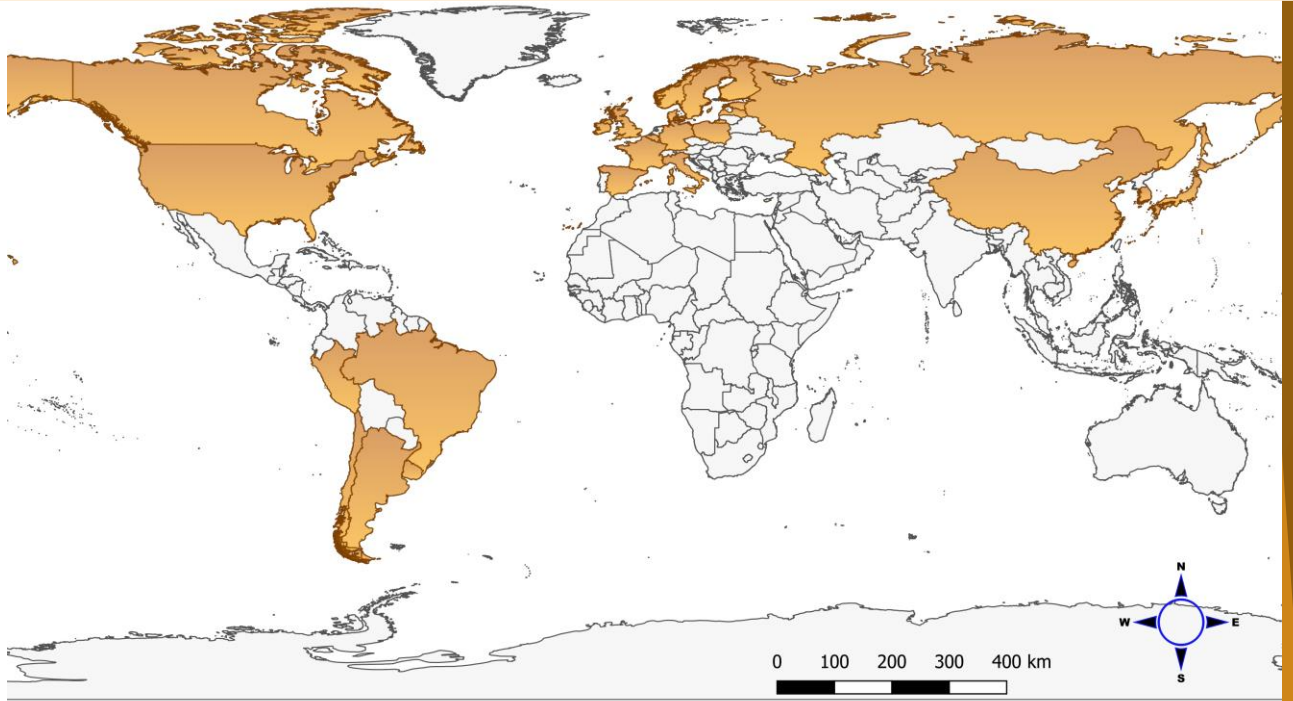

โรคไข้หวัดนกในสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม

การประเมินความเสี่ยงเชิงคุณภาพของการนำเข้าโรคไข้หวัดนกจากสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมมีชีวิต และทำให้เกิดโรคในฟาร์มสัตว์ปีกของประเทศไทย ในช่วงปี พ.ศ. 2566

จัดทำโดย สพ.ญ. วรณศิริ เจริญลาภ

- ▶ องค์การสุขภาพสัตว์โลก (WOAH) รายงานพบการเกิดโรคไข้หวัดนกในสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมมากกว่า 25 ชนิดทั่วโลก ตั้งแต่เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2564 โดยส่วนใหญ่เป็นสัตว์ป่าขนาดเล็ก และสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมในทะเล โดยโรคดังกล่าวติดต่อการสัมผัสใกล้ชิดกับสัตว์ปีกที่ติดเชื้อ ซึ่งจำเป็นต้องเฝ้าระวังการเปลี่ยนแปลงของเชื้ออย่างใกล้ชิด
- ▶ ผลการประเมินเบื้องต้นของการนำเข้าโรคไข้หวัดนกจากสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมมีชีวิต และทำให้เกิดโรคในฟาร์มสัตว์ปีกของประเทศไทย ในช่วงปี พ.ศ. 2566 พบว่าอยู่ในระดับ น้อยถึงน้อยมากเนื่องจากความสามารถในการแพร่เชื้อไวรัสสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมเป็นไปได้น้อย และยังไม่พบหลักฐานที่ชัดเจนว่าเชื้อสามารถพัฒนาได้ดีขึ้นในสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมและยังไม่พบหลักฐานของการที่สัตว์ปีกจะสามารถติดเชื้อจากสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม อย่างไรก็ตามหากมีการเกิดโรคขึ้นก็ยังคงทำให้เกิดผลกระทบสูงมากเนื่องจากเป็นโรคติดต่อระหว่างสัตว์และมีความสำคัญต่อการค้าต่างประเทศ
- ▶ สำหรับประเทศไทยยังไม่พบการระบาดของโรคไข้หวัดนกทั้งในคนและในสัตว์ โดยมีการเก็บตัวอย่างเพื่อการเฝ้าระวังในสัตว์ปีกเลี้ยงและนกธรรมชาติอย่างต่อเนื่อง

โรคไข้หวัดนกในสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม ตุลาคม 2021 - ตุลาคม 2023

- ▶ **สถานการณ์ปัจจุบัน:** องค์การสุขภาพสัตว์โลก (WOAH) รายงานพบการเกิดโรคไข้หวัดนกในสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมอย่างต่อเนื่อง มากกว่าปกติตั้งแต่เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2563 เป็นต้นมา โดยสัตว์ติดเชื้อและตายด้วยโรคดังกล่าวมากกว่า 25 ชนิด ใน 14 ประเทศทั่วโลก ซึ่งโดยส่วนใหญ่เป็นสัตว์ป่าขนาดเล็ก หมู สัตว์ตระกูลแมว และสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมในทะเล และส่วนหนึ่งเป็นสุนัขและแมว

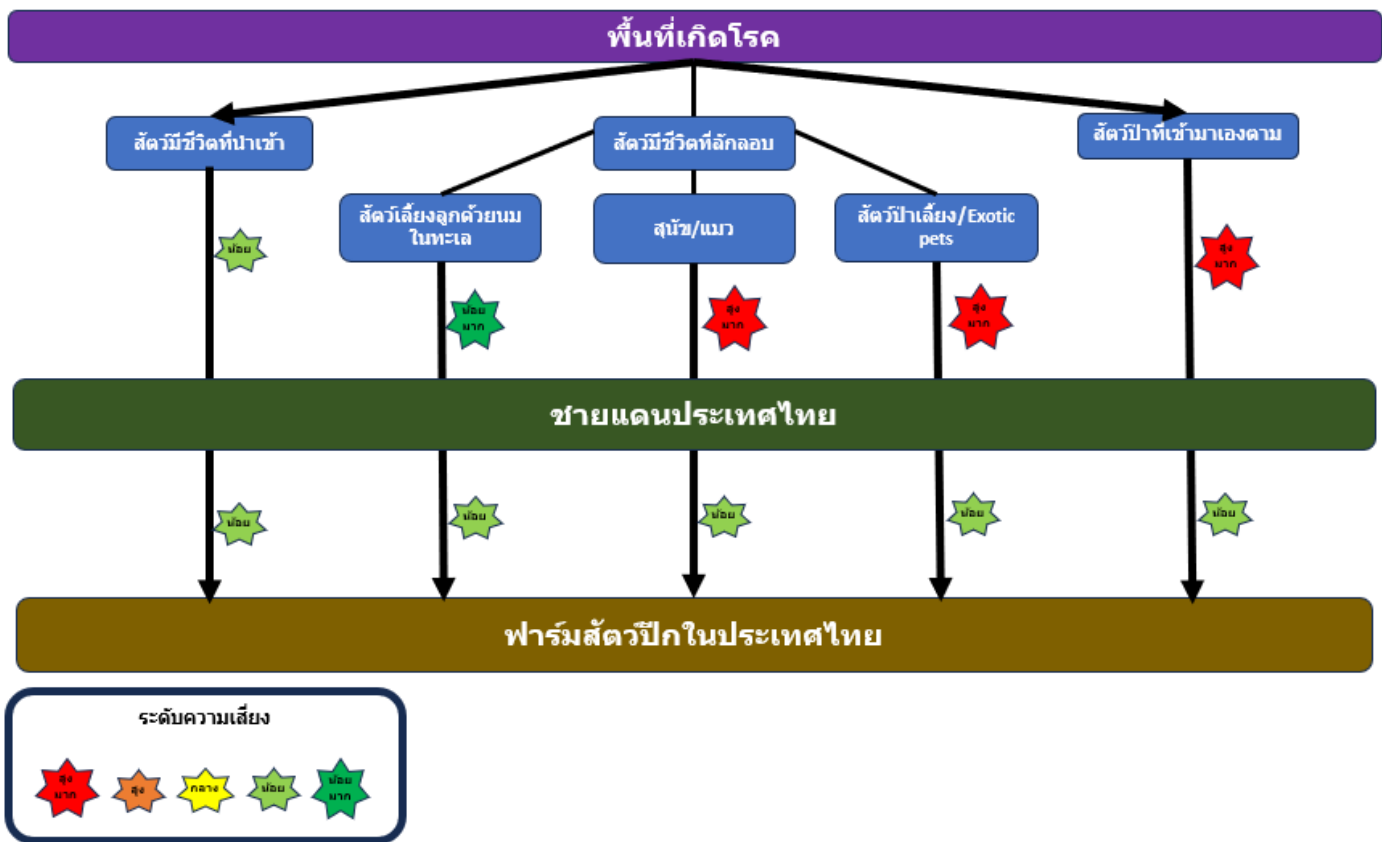
โรคไข้หวัดนกในสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม

สาเหตุและการติดต่อ

ไข้หวัดนกเกิดจากเชื้อไวรัส Influenza Type A ปัจจุบันเชื้อไวรัสไข้หวัดนกถูกแบ่งเป็น 2 ประเภทตามความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสัตว์ปีก ได้แก่ Low และ High Pathogenic Avian Influenza (LPAI และ HPAI ตามลำดับ) ส่วนใหญ่แล้วโรคไข้หวัดนกมักก่อโรคในสัตว์ปีกเป็นหลัก แต่สามารถติดต่อไปสู่สัตว์ชนิดอื่นได้หากมีการสัมผัสใกล้ชิด หรือสัมผัสเชื้อไวรัสจากสัตว์ปีกเป็นเวลานาน การติดต่อเกิดจากการสัมผัสสารคัดหลั่ง สิ่งของที่ปนเปื้อนเชื้อ และการหายใจ

กรณีการเกิดโรคในสัตว์ป่าพบว่าส่วนใหญ่ไม่ทราบสาเหตุเนื่องจากมักพบสัตว์ตายอยู่ก่อนแล้ว สำหรับสุนัขและแมวพบว่าบางส่วนกัดหรือกินนกป่าที่มาจากฝูงที่มีการติดเชื้อ หรืออาศัยอยู่ใกล้เคียงกับฟาร์มที่มีสัตว์ปีกป่วยตายจากไข้หวัดนก สำหรับการติดเชื้อของคนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในปี พ.ศ. 2566 ในประเทศกัมพูชาจำนวน 3 ราย พบว่าเกิดจากการสัมผัสใกล้ชิด/กินสัตว์ปีกป่วย-ตายในพื้นที่

เส้นทางความเสี่ยง (Risk Pathway)

โรคใช้หวัดนกในสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม

Rapid Risk Assessment

ที่	ปัจจัยเสี่ยงของการนำโรคเข้าประเทศ	ประเภท	Entry Assessment		Exposure Assessment		สรุปโอกาสการเกิดโรคในปศุสัตว์ในประเทศ	เหตุผลประกอบการประเมิน
			โอกาสของการนำโรคเข้าประเทศ (Likelihood)	ระดับความเชื่อมั่นของการประเมิน	โอกาสที่ปศุสัตว์ในประเทศจะติดเชื้อ (Likelihood)	ระดับความเชื่อมั่นของการประเมิน		
1	สัตว์มีชีวิตที่นำเข้าถูกต้อง	-	น้อย	สูง	น้อย	ปานกลาง	น้อยมาก	ส่วนใหญ่สัตว์ป่วยมักแสดงอาการจึงไม่ผ่านข้อกำหนดการนำเข้าซึ่งระบุว่าสัตว์ต้องมีสุขภาพแข็งแรง
2	สัตว์มีชีวิตที่ลักลอบนำเข้า	สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมในทะเล	น้อยมาก	ต่ำ	น้อย	ปานกลาง	น้อยมาก	ยังไม่พบหลักฐานของการที่สัตว์ปีกติดเชื้อจะสามารถติดเชื้อจากสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม และโอกาสรับเชื้อจากสัตว์เหล่านี้โดยการสัมผัสเป็นไปได้ยากมาก
		สุนัข/แมว	สูงมาก	ต่ำ	น้อย	ปานกลาง	น้อย	ยังไม่พบหลักฐานของการที่สัตว์ปีกติดเชื้อจะสามารถติดเชื้อจากสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม และโอกาสรับเชื้อจากสัตว์เหล่านี้โดยการสัมผัสใกล้ชิดเป็นไปได้ยาก
		สัตว์ป่าเลี้ยง/Exotic pets	สูงมาก	ต่ำ	น้อย	ปานกลาง	น้อย	ยังไม่พบหลักฐานของการที่สัตว์ปีกติดเชื้อจะสามารถติดเชื้อจากสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม และโอกาสรับเชื้อจากสัตว์เหล่านี้โดยการสัมผัสใกล้ชิดเป็นไปได้ยาก
3	สัตว์ป่าที่เข้ามาตามช่องทางธรรมชาติ	-	สูงมาก	ต่ำ	น้อย	ปานกลาง	น้อย	ยังไม่พบหลักฐานของการที่สัตว์ปีกติดเชื้อจะสามารถติดเชื้อจากสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม และโอกาสรับเชื้อจากสัตว์เหล่านี้โดยการสัมผัสใกล้ชิดเป็นไปได้ยาก

สรุประดับผลกระทบจากการประเมิน		สูงมาก		
ที่	ประเภทผลกระทบ	รายละเอียด	ระดับความรุนแรงของผลกระทบ	เหตุผลประกอบการประเมิน
1	เชิงชีววิทยาต่อปศุสัตว์ไทย	อัตราป่วยในสัตว์ที่ติดเชื้อ	ต่ำ	ไม่มีข้อมูล และบางส่วนอาจไม่แสดงอาการ
2		อัตราตายในสัตว์ที่ติดเชื้อ	สูง	ชนิดรุนแรงอาจก่อให้เกิดการตายในสัตว์ปีกถึง 100% ส่วนชนิดไม่รุนแรงประมาณพบว่าอัตราการตายต่ำ
3		จำนวนชนิดสัตว์ที่ติดเชื้อได้	สูงมาก	สัตว์ปีกทุกชนิดติดเชื้อได้และอาจไม่แสดงอาการ
4	เชิงสาธารณสุข	ความสามารถในการติดคน	ปานกลาง	หากสัมผัสสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมที่มีเชื้อ WHO ประเมินระหว่างระดับกลาง – ต่ำ และ WOAH ประเมินระหว่างระดับต่ำ - ต่ำมาก (Negligible) โดยคนจะมีโอกาสติดจากสัตว์ปีกและเป็นโรคได้มากกว่า
5		การป่วย/ตายของคน	สูงมาก	Case fatality rate (CFR) of 56%.
6		ผลทางจิตวิทยาต่อผู้บริโภค	สูง	เนื่องจากมีอัตราการตายสูง
7	เชิงเศรษฐกิจและการค้าระหว่างประเทศ	การกีดกันทางการค้า	สูงมาก	ส่งผลต่อประสิทธิภาพและความน่าเชื่อถือของระบบเฝ้าระวังโรค

ระดับโอกาสของความเสี่ยง 5 ระดับ ได้แก่ น้อยมาก น้อย ปานกลาง สูง และสูงมาก
ระดับความเชื่อมั่น 3 ระดับ ได้แก่ ต่ำ ปานกลาง และสูง

ระดับผลกระทบ 3 ระดับ ได้แก่ ต่ำมาก ต่ำ ปานกลาง สูงและสูงมาก

สำนักควบคุม ป้องกันและบำบัดโรคสัตว์
กรมปศุสัตว์

รับรองโดย คณะทำงานประเมินความเสี่ยงโรคระบาดสัตว์ สคบ.

จัดทำเมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน 2566